

ГЛОБАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЧНА РЕВОЛЮЦІЯ В ОНЛАЙН-НАВЧАННІ

До розробки відкритих навчальних програм приєднуються дедалі більше університетів зі всього світу, знаменуючи тим самим глобальну технологічну революцію в онлайн-навчанні. Навчальні платформи таких всесвітньо визнаних університетських закладів, як Стенфордський, Гарвардський університети, Каліфорнійський університет в Берклі, Массачусетський технологічний інститут та ін. уже охоплюють багатомільйонну аудиторію студентів, пропонуючи вільний і безкоштовний доступ до навчальних ресурсів найвищого рівня якості.

Сучасний етап розвитку освіти знаменується глобальними технологічними зрушеннями у сфері освітніх технологій, які пов'язані із розробкою та розширенням провідними університетами світу онлайн-навчальних платформ із надання необмеженого доступу до найкращих «масових відкритих онлайн-курсів» (або так званих *MOOC* — *massive open online courses*). До цієї ініціативи долучилися відомі університетські заклади, зокрема Стенфордський університет, який у 2011 р. створив спеціалізований Інтернет-портал *Coursera*, до

якого приєдналися уже більше тридцять американських та європейських університетів. У цілому *Coursera* пропонує на сьогодні близько 200 навчальних курсів з широкої низки дисциплін (гуманітарні й соціальні науки, медицина, біологія, математика, бізнес, комп'ютерні науки та багато інших) та охоплює більше ніж мільйонну аудиторію в усьому світі. У сфері соціально-економічних наук популярними на порталі є такі навчальні курси: «Вступ до фінансів» (Мічиганський університет), «Вступ до операційного менеджменту» (Пенсільванський університет), «Інновації та підприємництво у сфері охорони здоров'я» (Університет Дьюк), «Вступ до кількісних фінансів та фінансової економетрики» (Вашингтонський університет), «Принципи Економікс для науковців» (Каліфорнійський технологічний інститут), «Принципи мікроекономіки» (Іллінойський університет), «Теорія ігор» (Іллінойський університет), «Статистика 1» (Прінстонський університет) та багато інших. Курси являють собою серію попередньо записаних відеолекцій, які читають відомі університетські професори (відеоматеріали переважно подаються частинами щотижня, по мірі засвоєння матеріалу), інтерактивних вправ та завдань,

що підлягають оцінюванню, і доповнюються Інтернет-форумами, де студенти спілкуються між собою та обмінюються власними ідеями. За результатами успішного оволодіння матеріалу в рамках певних відібраних дисциплін передбачена безкоштовна сертифікація слухачів (надається так званий Сертифікат завершення — *Certificate of Completion*).

На іншій онлайн-платформі Стенфордського університету — *Udacity*, яку також було засновано у 2011 р., пропонується широкий перелік навчальних курсів, які переважно стосуються комп'ютерних наук та програмування. До них залучаються видатні, всесвітньо визнані університетські професори. Варто зауважити, що до першого курсу, який було представлено на порталі — «Вступ до штучного інтелекту» було зараховано понад 160 тис. осіб з більше як 190 країн світу. Для слухачів, які успішно завершують навчання, розроблено спеціальну багаторівневу систему сертифікації й оцінювання, як на безкоштовній, так і платній основі. Сьогодні на *Udacity* налічується понад 100 тис. активних студентів та інструкторів.

У травні 2012 р. Гарвардським університетом та Масачусетським технологічним інститутом було оголошено створення нового венчура у сфері онлайн-навчання — *EdX*, в який було спільно інвестовано 60 млн дол. США. Згодом до проекту долучився ще один відомий амери-

канський заклад — Каліфорнійський університет в Берклі. Партнери-університети, які входять до цього консорціуму, офіційно мають спільний бренд «*X-Університети*». Так, Масачусетський підрозділ платформи (*MITx*) пропонує навчальні курси з хімії, електричних мереж та електроніки, комп'ютерних наук та програмування. Гарвардський підрозділ, (*HarvardX*) спеціалізується на комп'ютерних науках та кількісних методах у клінічних медичних дослідженнях. Каліфорнійський учасник консорціуму (*BerkeleyX*) — забезпечує функціонування курсів з програмного забезпечення та штучного інтелекту. Проектом передбачено пряму трансляцію лекційного матеріалу в мережі Інтернет для всіх осіб, попередньо зареєстрованих на курси, а також можливість вільного завантаження текстових і відеоматеріалів. Слухачі курсів, перший набір яких здійснено восени 2012 р., за результатами успішного завершення та відповідного екзаменування матимуть змогу отримати спеціальні Сертифікати майстерності (*Certificates of mastery*).

Підготував **В. Сацик**, канд. екон. наук, доцент, науковий співробітник Інституту вищої освіти КНЕУ; за матеріалами: *The Chronicle of Higher Education* (<http://chronicle.com>), Інтернет-порталів *Coursera* (www.coursera.org), *Udacity* (www.udacity.com), *edX* (www.edx.org).

ЯКІСНА ОСВІТА НЕ ТІЛЬКИ НА ПАПЕРІ

Не є секретом, що якісна освіта відіграє ключову роль в соціально-економічному розвитку країн. Однак забезпечення відповідності освіти сучасним вимогам є надзвичайно складним завданням через відсутність універсальних рецептів та політики у цій сфері. Чимало сучасних фахівців та інституцій готують публікації, присвячені актуальним питанням реформування національних систем освіти, у тому числі в Україні. Група спеціалістів Світового банку в нинішньому році підготувала ґрунтовне дослідження «Якісна освіта не тільки на папері: Управління освітою у країнах Східної Європи та Центральної Азії, спрямоване на результат».

Автори публікації обрונтовують тезу про те, що якщо нині економічне зростання обмежує глобальна фінансова криза, то за декілька років, та вже навіть й зараз, до основних впливів можна буде віднести нестачу кваліфікованих працівників, дефіцит яких може суттєво перешкоджати економічному поступу. Тож представлене дослідження є спробою відповіді на такі запитання. Чому компанії з цього регіону постійно стикаються з нестачею кваліфікованих випускників університетів? Яких заходів ужито в країнах регіону для вирішення цієї проблеми?

У дослідженні окреслено основні причини нестачі кваліфікованої робочої сили в країнах Східної Європи та Центральної Азії. Експерти